

Sygn. akt VU 525/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Agnieszka Leżańska

Protokolant Cezary Jarocki

po rozpoznaniu w dniu 30 stycznia 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku R. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury górniczej

na skutek odwołania R. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 5 maja 2016 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt V U 525/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 maja 2016 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. przyznał wnioskodawcy R. P. emeryturę górniczą od dnia 11 marca 2016 roku, to jest od miesiąca w którym zgłoszono wniosek.

W odwołaniu z dnia 21 czerwca 2016 roku pełnomocnik R. P. wniósł o zmianę decyzji poprzez zaliczenie do pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym okresu zatrudnienia w (...) S.A. z siedzibą w R. (obecnie (...) S.A. Oddział (...)) od dnia 1 kwietnia 1984 roku do dnia 14 stycznia 2007 roku oraz przeliczenie powyższego okresu z zastosowaniem przelicznika 1,8 do wysokości emerytury górniczej i zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

wnioskodawca R. P. urodził się w dniu (...).

W dniu 8 marca 2016 roku wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury górniczej. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. R. P. nadal pracuje w (...) S.A Oddział (...)w B. (dowód: wniosek o emeryturę k. 2-5, informacja k. 6 akt emerytalnych).

Decyzją z dnia 5 maja 2016 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. przyznał wnioskodawcy od dnia 1 marca 2016 roku, tj od miesiąca zgłoszenia wniosku emeryturę, której wypłatę zawiesił, z uwagi na kontynuację zatrudnienia. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru

składek z 10 lat kalendarzowych tj. od stycznia 2006 r. do grudnia 2015 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 231,97%. Podstawa wymiaru obliczona została przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 321,97% przez kwotę bazową w wysokości 3.408,62 zł i wyniosła 7. 906,98 zł.

Do ustalenia wysokości emerytury górniczej organ rentowy uwzględnił:

- 32 lata i 3 miesiące okresów składkowych tj. 387miesiący,
- 3 miesiące okresów nieskładkowych.

Okres pracy górniczej został obliczony według następujących przeliczników:

- 101 miesięcy x 1,8 = 181,8 miesięcy,
- 253 miesiące x 1,2 = 303,6 miesięcy,

Wysokość emerytury wyniosła 5.273,65 zł (dowód: decyzja ZUS z dnia 5 maja 2016 roku wraz z załącznikami k. 31–32, 34 akt emerytalnych).

R. P. od dnia 1 lipca 1983 roku jest zatrudniony w (...) (wcześniej (...)w B.) (okoliczność bezsporna).

Początkowo wnioskodawca został zatrudniony na stanowisku **mechanika maszyn budowlanych** na oddziale (...), a od dnia 1 października 1984 roku na stanowisku **operatora maszyn budowlanych** na oddziale (...). W okresie od 25 października 1985 roku do 25 października 1987 roku odbywał **szkołę wojskową**. Od 16 października 1987 roku do 12 listopada 1987 roku przebywał na **urlopie bezpłatnym**. Po odbyciu służby wojskowej i urlopie bezpłatnym od 13 listopada 1987 roku powierzono mu obowiązki **operatora spycharki** na oddziale (...). Z dniem 1 czerwca 1988 roku powierzono mu obowiązki **operatora** na oddziale (...), a od 1 grudnia 1988 roku **operatora maszyn budowlanych** na oddziale (...). Od dnia 1 marca 1989 roku powierzono mu obowiązki **operatora sprzętu budowlanego**. Z dniem 1 września 1991 roku został zatrudniony na stanowisku **operatora sprzętu technologicznego** na oddziale (...). Z dniem 17 listopada 2006 roku został przeniesiony na stanowisko **operatora spycharek i maszyn wieloczynnościowych na odkrywce** na oddziale (...). Uprawnienia do obsługi spycharek wnioskodawca zdobył w okresie września–października 1984 roku. W dniu 21 kwietnia 2004 roku wnioskodawca ukończył kurs „Przygotowanie do zawodu operatora żurawi samojezdnych II Ż”, w dniu 11 kwietnia 2004 roku uzyskał uprawnienia do obsługi kategorii II Ż żurawi samojezdnych (dowód: umowa o pracę k. 1, karta obiegowa k. 9 akt osobowych, wyciąg z książeczki wojskowej k. 36 akt emerytalnych, świadectwo wykonywania pracy górniczej k. 8 akt emerytalnych, umowa po wojsku k. 15, karta kandydata do pracy w (...) k. 12, karta skierowania do lekarza k. 13, oświadczenia k. 16-17, angaże k. 20, 21, 23, 24, 56, zaświadczenia k. 45, 45a akt osobowych, zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 30 stycznia 2017 roku od 39:00 do 39:07).

Pismem z dnia 24 kwietnia 2016 roku, (...) S.A Oddział (...) w R. wskazała, że Komisja Weryfikacyjna w postępowaniu wyjaśniającym ustaliła, że R. P. pomimo posiadania angaży na stanowiska:

- mechanika maszyn budowlanych w okresie od 1 kwietnia 1984 roku do 30 września 1984 roku, faktycznie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace górniczą bezpośrednio w przodku, która swoim charakterem odpowiada pracy na stanowisku rzemieślnik zatrudniony na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwalówarkach, wykonujący prace mechaniczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń (rozporządzenie (...) z dnia 23 grudnia 1994 roku zał. 3 dział III poz. 7);
- operatora maszyn budowlanych w okresie od 1 października 1984 roku do 24 października 1985 roku, operatora spycharki w okresie od 13 listopada 1987 roku do 31 maja 1988 roku, operatora w okresie od 1 czerwca 1988 roku do 28 lutego 1989 roku, operatora sprzętu budowlanego w okresie od 1 marca 1989 roku do 31 sierpnia 1991 roku, operatora sprzętu technologicznego w okresie od 1 września 1991 roku do 14 listopada 2006 roku, faktycznie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę górniczą bezpośrednio w przodku, która swoim charakterem

odpowiada pracy na stanowisku operatora spycharek i maszyn wieloczynnościowych na odkrywce (rozporządzenie (...) z dnia 23 grudnia 1994 roku zał. 3 dział III poz. 4) poinformował także, że R. P. będąc zatrudnionym od 17 listopada 2006 roku na stanowisku operatora spycharek i maszyn wieloczynnościowych na odkrywce wykonywał takie same czynności, jak przed dniem 17 listopada 2006 roku na tym samym oddziale (dowód: pismo z dnia 14 kwietnia 2016 roku k. 24 akt emerytalnych).

Prace mechanika maszyn i urządzeń górniczych prowadzone są na terenie całej odkrywki i zwałowiska pola B. i S.. Do obowiązków mechanika należy:

- pobieranie narzędzi, części, materiałów eksploatacyjnych niezbędnych do naprawy maszyn;
- dojazd do i z maszyny;
- prace mechaniczne przy naprawach i obsłudze maszyn: wykonywanie obsługi technicznych maszyn, wykonywanie napraw maszyn po stronie mechanicznej, elektrycznej i hydraulicznej, mycie, przekazywanie maszyn do naprawy;
- powrót na zaplecze oddziału.

Prace ładowarkami kołowymi prowadzone są na terenie zwałowiska, odkrywki, w rejonie przenośników. Pracownicy obsługujący sprzęt przebiegają się w szatni centralnej i dowożeni są wraz z pracownikami oddziałów górniczych „stykowo” na stanowiska pracy lub bezpośrednio z oddz. (...). Do obowiązków operatora ładowarki należy:

- dojazd do i z maszyny;
- dojazd do usługobiorcy;
- obsługa urządzenia: przejazdy maszyną z jednego miejsca pracy w inne, czyszczenie przenośników i stacji napędowych, zasypywanie wykopów i fundamentów;
- przestoje technologiczne i inne.

Prace spycharkami gąsienicowymi prowadzone są na terenie całej odkrywki i zwałowiska pola B.. Pracownicy obsługujący sprzęt przebiegają się w szatni centralnej i dowożeni są wraz z pracownikami oddziałów górniczych „stykowo” na stanowiska pracy lub też bezpośrednio z oddz. (...). Do obowiązków operatora spycharki gąsienicowej należy:

- dojazd do i z maszyny;
- obsługa codzienna;
- obsługa urządzenia: przemieszczanie mas ziemnych w rejon zabierki, wykonywanie niwelacji terenu w obrębie maszyn podstawowych, roboty udostępniające i oczyszczające urobek do eksploatacji, osiowanie i poziomowanie przenośników, obróbka studni odwadniających w rejonie zabierki, wykonywanie rowów odwadniających na poziomach roboczych, przesuwka np.: przesuwanie stacji napędowych, zwrotnych przenośnika, prace przy transporcie maszyn podstawowych np.: niwelacja terenu pod pojazdy, rozluźywanie gruntu (prace zrywakiem), wymiana gruntu pod maszynami podstawowymi, przemieszczanie na bieżąco niedobranych mas nadkładowych lub węgla pod zabiór koparki, wykonywanie zjazdów, dróg dojazdowych do maszyn podstawowych;
- postoje technologiczne i inne.

Prace żurawiami gąsienicowymi prowadzone są na terenie całej odkrywki i zwałowiska pola B.. Pracownicy obsługujący sprzęt przebiegają się w szatni i dowożeni są wraz z pracownikami oddziałów górniczych „stykowo” na stanowiska pracy lub też bezpośrednio z oddz. (...). Do obowiązków operatora żurawia gąsienicowego należy:

- dojazd do i z maszyny;

- obsługa codzienna;

- obsługa urządzenia: przesuwanie stacji napędowych i zwrotowych oraz przenośnika transportującego urobek, poziomowanie i osiowanie przenośników przesuwnych, wypinanie i wpinanie stołu załadownego, prace przy transporcie maszyn podstawowych, wykonywanie prac związanych z rozbudową układu (...), wykonywanie prac związanych z remontem układu (...), przejazdy maszyną z jednego miejsca pracy w inne;

- postoje technologiczne i inne (dowód: charakterystyka stanowiska mechanika maszyn i urządzeń górniczych w przodku k. 26 akt emerytalnych).

Oddział (...) jest oddziałem sprzętu technologicznego, zapewnia sprzęt do obsługi kopalni tj. koparki, ładowarki, spycharki i żurawie gąsienicowe wraz z operatorami. Oddział ten do 2007 roku zajmował się obsługą terenu w pobliżu koparek wielonaczyniowych, w tym czasie pracami w okolicy zwałowarek zajmował się oddział (...), po 2007 roku oddziały te połączono (dowód: zeznania świadka P. B. – protokół rozprawy z dnia 30 stycznia 2017 roku od 5:00 do 5:14, od 9:17 do 9:36, zeznania świadka J. B. – protokół rozprawy z dnia 30 stycznia 2017 roku od 19:02 do 19:30).

Wnioskodawca pracował jako operator spycharek, zaś sporadycznie wykonywał pracę na innych urządzeniach, do których obsługi posiadał uprawnienia np. ładowarce, żurawiu gąsienicowym. Wnioskodawca za pomocą ładowarki czyścił gąsienice koparek podstawowych, wybierał kamienie spod koparki, usuwał kamienie z przenośnika taśmowego, zaś przy pomocy żurawia gąsienicowego zajmował się przesuwaniem stacji napędowych i zwrotowych oraz przenośnika transportującego urobek, poziomowaniem i osiowaniem przenośników przesuwnych (dowód: zeznania świadka P. B. – protokół rozprawy z dnia 30 stycznia 2017 roku od 5:49 do 6:00, od 7:24 do 7:48, zeznania świadka J. B. – protokół rozprawy z dnia 30 stycznia 2017 roku od 25:10 do 26:08, zeznania świadka S. F. – protokół rozprawy z dnia 30 stycznia 2017 roku od 30:56 do 31:07, od 33:50 do 34:29, od 36:27 do 37:30, zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 30 stycznia 2017 roku od 41:53 do 43:43).

Wnioskodawca rozpoczynał pracę o godzinie 6.20 i pracował do godziny 15 (dowód: zeznania świadka P. B. – protokół rozprawy z dnia 30 stycznia 2017 roku od 6:47 do 7:27).

R. P. przy użyciu spycharki: niwelował teren w obrębie koparki wielonaczyniowej, zajmował się obrabianiem studni odwadniających, przemieszczał masy ziemne w rejonie zabierki koła maszyny podstawowej, zajmował się skarpowaniem i wykonywaniem pochylni, robotami udostępniającymi i oczyszczającymi urobek do eksploatacji i rozluźowywaniem gruntu zbierakiem, np., gdy w ziemi znajdowały skały, wymianą gruntu pod maszynami podstawowymi, gdy był błotnisty, bądź zalegała w nim woda. Nadto wnioskodawca wykonywał rowy odwadniające tak, aby woda wypływająca ze skarpy nie zalała koparki. Wnioskodawca w większości wykonywał pracę na spycharce w obrębie maszyny podstawowej (dowód: zeznania świadka P. B. – protokół rozprawy z dnia 30 stycznia 2017 roku od 7:52 do 8:48, od 9:56 do 12:57, zeznania świadka J. B. – protokół rozprawy z dnia 30 stycznia 2017 roku od 20:24 do 25:10, zeznania świadka S. F. – protokół rozprawy z dnia 30 stycznia 2017 roku od 31:14 do 33:50, zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 30 stycznia 2017 roku od 40:21 do 41:53).

Na terenie (...) było około 12-14 koparek wielonaczyniowych, a przy jednej koparce mogły pracować 1-3 spycharki (dowód: zeznania świadka P. B. – protokół rozprawy z dnia 30 stycznia 2017 roku od 14:31 do 14:45).

Mimo zmiany nazewnictwa stanowisk pracy w angażach, charakter pracy wnioskodawcy nie zmieniał się (dowód: zeznania świadka P. B. – protokół rozprawy z dnia 30 stycznia 2017 roku od 16:38 do 16:44, zeznania świadka J. B. – protokół rozprawy z dnia 30 stycznia 2017 roku od 26:26 do 26:47, zeznania świadka S. F. – protokół rozprawy z dnia 30 stycznia 2017 roku od 34:49 do 35:11, od 35:55 do 36:06, zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 30 stycznia 2017 roku od 39:50 do 40:13, od 44:30 do 44:35).

Pracownicy zatrudnieni na oddziale (...) otrzymywali dodatek stykowy, a następnie dodatek za godziny nadliczbowe. Na miejsce pracy wnioskodawca dojeżdżał razem z obsługą maszyny podstawowej (dowód: zeznania świadka P. B. – protokół rozprawy z dnia 30 stycznia 2017 roku od 15:00 do 15:30, zeznania świadka J. B. – protokół rozprawy z dnia 30 stycznia 2017 roku od 28:26 do 29:19, zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 30 stycznia 2017 roku od 45:08 do 45:20).

Powołana przez pracodawcę wnioskodawcy Komisja Weryfikacyjna na posiedzeniu w dniu 15 czerwca 2009 ustaliła, że R. P. w okresie od dnia 1 kwietnia 1984 roku do 14 stycznia 2007 roku wykonywał pracę górniczą w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej:

- w okresie **od 1 kwietnia 1984 roku do 30 września 1984 roku** stale przez 135 dniówek jako ***rzemieślnik zatrudniony na odkrywce*** bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwalówarkach wykonywał prace mechaniczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn na stanowisku wymienionym w dziale III pkt 7 załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994r.

- w okresie **od 1 października 1984 roku do 24 października 1985 roku oraz od 13 listopada 1987 roku do 14 stycznia 2007 roku** stale przez (...) dniówek jako ***operator spycharek i maszyn wieloczynnościowych na odkrywce*** na stanowisku wymienionym w dziale III pkt 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994r.

Wskazano, że od 25 października 1985 roku do 15 października 1987 roku odbywał służbę wojskową, a w okresie od 16 października 1987 roku do 12 listopada 1987 roku trwał urlop bezpłatny (dowód: protokół z posiedzenia Komisji Weryfikacyjnej z dnia 15 czerwca 2009 roku k. 9 – 11 akt emerytalnych).

W dniu 18 lutego 2016 roku (...) z siedzibą w R. wystawiła wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy górniczej, w którym wskazała, że w okresie zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę górniczą:

- **od 1 kwietnia 1984 roku do 30 września 1984 roku** na stanowisku ***rzemieślnik zatrudniony na odkrywce*** bezpośrednio w przodku stela i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwalówarkach wykonywał prace mechaniczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn wymienionym w dziale III pkt 7 załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994r.

- **od 1 października 1984 roku do 24 października 1985 roku** na stanowisku ***operatora spycharek i maszyn wieloczynnościowych na odkrywce*** wymienionym w dziale III pkt 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994r.

- **od 13 listopada 1987 roku do nadal** na stanowisku ***operatora spycharek i maszyn wieloczynnościowych na odkrywce*** wymienionym w dziale III pkt 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994r. (dowód: świadectwo wykonywania pracy górniczej k. 8 akt emerytalnych).

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i zważył, co następuje:

w przedmiotowej sprawie organ rentowy przy wyliczeniu wysokości emerytury wnioskodawcy za okresy: za sporny okres **od 1 kwietnia 1984 roku do 14 stycznia 2007 roku**, zastosował - na podstawie art. 51 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 887 ze zm.), zwanej dalej ustawą, przelicznik 1,2, pełnomocnik wnioskodawcy domagał się natomiast przeliczenia w/w okresu według przelicznika **1,8** zgodnie z art. 51 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Przy ustalaniu wysokości górniczych emerytur, o których mowa w art. 50 a lub 50 e, stosuje się stosownie do treści art. 51 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z zastrzeżeniem ust. 2, następujące przeliczniki:

- 1) 1,5 za każdy rok pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy;
- 2) 1,8 za każdy rok pracy, o której mowa w art. 50 d;
- 3) 1,4 za każdy rok pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, o której mowa w art. 50 c ust. 1 pkt 1-3 i 5-9, wykonywanej częściowo na powierzchni i częściowo pod ziemią;
- 4) 1,2 za każdy rok pracy, o której mowa w art. 50 c ust. 1 pkt 4 i 5, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego, w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego.

Z powyższego wynika, że przy ustalaniu wysokości emerytury górniczej przelicznik 1,8 za każdy rok pracy stosuje się wyłącznie do pracy, o której mowa w art. 50 d ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Pracami, do których stosuje się przelicznik 1,8, zgodnie z art. 50 d ust. 1 pkt 1 ustawy, jest praca w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębinieniu szybów i robotach szybowych.

Wykaz stanowisk pracy, na których zatrudnienie zaliczane jest do pracy górniczej oraz wykonywanej w przodkach uwzględnianej w rozmiarze półtorakrotnym, powinno ustalić rozporządzenie wydane na podstawie delegacji ustawowej z art. 50d ust. 3. Ponieważ rozporządzenie takie nie zostało wydane, obowiązuje nadal (z mocy art. 194 wskazanej ustawy) wykaz stanowisk zawarty w załączniku nr 2 i 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. z 1995 roku Nr 2, poz. 8), wydanego na podstawie upoważnienia zawartego w art. 5 ust. 5 i art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 1 lutego 1983 roku o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (tekst jedn.: Dz. U. z 1995 roku, Nr 30, poz. 154). Wykaz ten obowiązuje jednak jedynie w takim zakresie, w jakim jego przepisy nie są sprzeczne z przepisami ustawy o emeryturach i rentach z FUS. A zatem zakładowe wykazy stanowisk, na których wykonywana jest praca górnicza, muszą być zgodne z wykazem nr 2 stanowiącym załącznik do tego rozporządzenia, obejmującego stanowiska pracy, na których zatrudnienie na odkrywce w kopalniach węgla brunatnego uważa się za pracę górniczą lub wykazem nr 3 stanowiącym załącznik do tego rozporządzenia, obejmującego stanowiska pracy, na których zatrudnienie na odkrywce w kopalniach węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym. Jednakże dokonana przez pracodawcę kwalifikacja zajmowanego przez konkretnego pracownika stanowiska, jak i ewentualna zmiana tej kwalifikacji na podstawie protokołu komisji weryfikacyjnej, nie przesądza jeszcze o zaliczeniu zatrudnienia na tym stanowisku do pracy górniczej. O uznaniu pracy za pracę górniczą w rozumieniu omawianych przepisów nie decyduje bowiem treść wymienionych dokumentów, ale charakter czynności faktycznie wykonywanych przez pracownika. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 1998r., II UKN 570/97, OSNAPiUS 1999, nr 6, poz. 213, z dnia 22 marca 2001r., II UKN 263/00, OSNAPiUS 2002, nr 22, poz. 553 oraz z dnia 2 czerwca 2010r., I UK 25/10, LEX nr 621137). Rozporządzenie wykonawcze nie może zatem przyznawać ubezpieczonym większych uprawnień niż uczynił to ustawodawca. Tym samym, przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowić muszą zawsze punkt wyjścia do oceny zasadności roszczeń emerytalnych wnioskodawcy.

Innymi słowy zastosowanie przelicznika 1,8 do pracy ubezpieczonego na stanowiskach wymienionych w załączniku nr 3 do rozporządzenia wymaga by praca ta odpowiadała treści art. 50 d ust 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Stwierdzenie zatem przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy górniczej, iż skarżący zajmował stanowisko wymienione w załączniku nr 3 do rozporządzenia dział III pkt 7 tj. rzemieślnik zatrudniony na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwalówarkach, wykonujących prace mechaniczne

przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń oraz w pkt 4 tj. operatora spycharek i maszyn wieloczynnościowych na odkrywce, nie jest jeszcze równoznaczne z wykonywaniem przez niego pracy, o której mowa w art. 50d ustęp 1 pkt 1 ustawy. Zmiana nazewnictwa zajmowanego stanowiska przy niezmiennych obowiązkach w całym spornym okresie, co potwierdza skarżący oraz świadkowie, nie może doprowadzić do zmiany charakteru wykonywanej pracy.

Skarżący domagając się przeliczenia świadczenia emerytalnego z zastosowaniem przelicznika 1,8 do spornego okresu pracy górniczej winien wykazać, że na zajmowanych stanowiskach wykonywał prace wymienione w art. 50 d ustęp 1 pkt 1 ustawy emerytalnej tj. **prace bezpośrednio związane z robotami prowadzonymi w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz inne prace przodkowe, a zatem takie, które należy wiązać z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego polegającym na urobku i wydobywaniu kopalin**. Dotyczy to wyłącznie czynności stanowiących element ciągu technologicznego bezpośrednio związany z procesem wydobywania węgla. Wykaz stanowisk pracy, określony pomocniczo w załączniku nr 3 do rozporządzenia odnosi się zatem wyłącznie do wykonywanych zadań górnika, jeżeli spełniają one kryterium miejsca wykonywania pracy i jej charakteru określonego w przepisie art. 50 d ust. 1 pkt 1 ustawy. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2015 roku, I UK 293/14, LEX; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2012 roku, I UK 295/11, LEX; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 roku, I UK 236/09; z dnia 22 kwietnia 2011 roku, I UK 360/10; z dnia 16 czerwca 2011 roku, I UK 381/10; 4 kwietnia 2012 roku, I UK 440/11; z dnia 28 kwietnia 2010 roku, I UK 339/09; opubl. LEX; z dnia 18 marca 2015 roku, I UK 280/14, Legalis i wskazane w nich orzecznictwo).

Ponadto stosownie do treści art. 50d ustawy, aby praca przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących była pracą zaliczaną w wymiarze półtorakrotnym musi być wykonywana na odkrywce w przodku. Oznacza to, że przodek jest pojęciem węższym od pojęcia odkrywki. Przepisy nie definiują pojęcia przodka i prac przodkowych. Z orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że **pojęcie przodka** musi być wykładane w sposób ścisły i **powinno się ograniczać wyłącznie do miejsca pracy koparek wielonaczyniowych albo jej bezpośredniego sąsiedztwa, w którym wydobywa się urobek**. Sąd Najwyższy zanegował bowiem przyjęcie tezy, że przodkiem w kopalni węgla brunatnego jest każde miejsce prowadzenia robót górniczych związanych z odwadnianiem, udostępnianiem i eksploatacją złoża kopaliny, jej transportem i transportem nadkładu, a nadto zwałowaniem nadkładu (tj. związane z pracą koparek, spycharek, ładowarek, zwałowarek) (tak por. wyrok SA w Katowicach z dnia 16 kwietnia 2014 roku, IIIAUa 1121/13, LEX). W orzecznictwie SN kwestionuje się również zasadność rozszerzania pojęcia przodka wydobywczego, zauważając, że nie do zaakceptowania jest zapatrywanie, żeby miejsce przodka rozciągać na całą linię taśmociągów transportujących urobek, gdyż pojęcie przodka straciłoby swe znaczenie i tym sposobem nie można zaakceptować definicji "przodka", która wynika z opinii naukowo-technicznej i obejmuje wszystkie czynności związane z transportem kopaliny, realizowane w ramach ruchu zakładu górniczego (wyr. SN z 5 maja 2011 roku, I UK 395/10, Legalis).

Pod określeniem "inne prace przodkowe" należy zaś rozumieć inne prace górnicze w przodku, jednakże rodzajowo nie mniej obciążające niż wymienione w powołanym przepisie ustawy art. 50d ust. 1 pkt 1. Stąd różnego rodzaju inne prace górnicze związane z eksploatacją, konserwacją i remontami urządzeń będących częścią składową układu technologicznego: koparka, taśmociąg, zwałowarka węgla nie mieszczą się w definicji pracy w przodkach z art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy. (tak por. SA w Katowicach w wyroku z dnia 22 listopada 2012 roku, IIIAUa 437/12, LEX; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2015 roku, I UK 280/14, Legalis). Okolicznością niekwestionowaną przez strony w niniejszym postępowaniu było, iż wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku operatora spycharek i maszyn wieloczynnościowych na odkrywce.

Świadkowie zgodnie stwierdzili, że w spornym okresie wnioskodawca pracował, jako operator spycharki, a do jego stałych podstawowych obowiązków należało: niwelowanie terenu w obrębie koparki wielonaczyniowej, obrabianie studni odwadniających, przemieszczanie mas ziemnych w rejonie zabierki koła maszyny podstawowej, wykonywanie robót udostępniających i oczyszczających urobek do eksploatacji, rozluźnianie gruntu zrywakiem np., gdy w

ziemi znajdowały skały, wymiana gruntu pod maszynami podstawowymi. Nadto wnioskodawca wykonywał rowy odwadniające tak, aby woda wypływająca ze skarpy nie zalala koparki, zajmował się skarpowaniem i wykonywaniem pochylni. Powyższe prace wnioskodawca wykonywał w obrębie koparki wielonaczyniowej oraz na terenie poziomu roboczego. Sąd nie dał przy tym wiary zeznaniom wnioskodawcy oraz świadkom w części, w której zeznali oni, iż skarżący wszystkie prace wykonywał w przodku, albowiem przeczy temu charakter wykonywanych przez niego czynności, które ze swej istoty, wymagały pewnego oddalenia od przodka. Wszak wykonywanie rowów odwadniających odbywa się wzdłuż poziomu roboczego, trudno jest uznać, iż wnioskodawca ograniczał zasięg wykonywanych przez siebie prac jedynie do kilku metrów w obrębie koparki urabiającej, albowiem jego praca nie przyniosłaby oczekiwanych rezultatów w postaci odwodnienia. Podobnie obrabiania studni odwadniających, w ocenie Sądu, nie można traktować jako pracy przodkowej, albowiem studnie są ucinane lub nadstawiane, bądź to przed rozpoczęciem pracy przez koparkę, bądź to po jej zakończeniu w danym miejscu. Charakteru pracy przodkowej nie mają także prace polegające na niwelacji terenu w obrębie maszyny podstawowej, rozluźowywaniu terenu, czy skarpowaniu i wykonywaniu pochylni. Powyższe prace nie są jednak pracami wymienionymi w art. 50d ustawy tj. pracami bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych. Uznanie zaś, że powyższy charakter spełniały niektóre z wykonywanych przez wnioskodawcę prac np. czyszczenie gąsienic koparki wielonaczyniowej nie pozwala na zastosowanie korzystnego dla skarżącego przelicznika, albowiem prace te nie były wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Oceny tej nie zmieniają odmienne ustalenia komisji weryfikacyjnej, świadectwo wykonywania pracy górniczej, ani wreszcie fakt pobierania dodatku stykowego. Dodatek stykowy przysługiwał pracownikom pracującym na odkrywce za wydłużony o pół godziny czas pracy w związku z koniecznością zachowania ruchu ciągłego maszyn w obrębie pracy układu (...) czyli koparka – taśmociąg- zwałowarka. Pracownicy otrzymujący dodatek stykowy rozpoczynali pracę 15 minut wcześniej i 15 minut później kończyli pracę, co wiązało się z podmianą na stanowisku pracy. Otrzymywanie dodatku stykowego nie zawsze zatem było równoznaczne z wykonywaniem przez pracowników pracy przodkowej z art. 50d ustawy. Tak samo, jak otrzymywanie w późniejszym dodatku za pracę w godzinach nadliczbowych. Z zeznań świadków oraz samego wnioskodawcy wynika, że sam fakt jechania na miejsce wykonywania pracy z osobami pracującymi stykowo nie świadczyła o pracy stykowej.

Powyższe stanowisko Sąd opiera na ugruntowanym orzecznictwie Sądu Najwyższego, który w wyroku z 11 lutego 2010r. (I UK 236/09, LEX nr 585722) wskazał, że „jako prace wymienione w załączniku Nr 3 do rozporządzenia z dnia 23 grudnia 1994r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym, przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. z 1995r. Nr 2, poz. 8), mogą być tylko uznane takie czynności wykonywane przez górnika, które bezpośrednio związane są z wykonywaniem czynności w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych. Pojęcie „inne prace w przodku” musi wiązać się z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego, polegającym na urobku i wydobywaniu kopalin.” **Prace polegające na przygotowaniu terenu pod wydobywanie węgla (niwelacja terenu, wykonywanie dróg dojazdowych, skarpowanie, odwadnianie terenu) nie zalicza się do prac wymienionych w art. 50d ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, gdyż nie mieszczą się w pojęciu prac przodkowych uprawniających do zastosowania przelicznika 1,8.** (tak por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2015 roku, sygn. akt I UK 280/14, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 7 września 2015 roku, sygn. akt III AUa 1084/14)

Praca odwołującego w spornych okresach nie była pracą w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych, zatem nie może być zaliczona do stażu pracy w wymiarze półtorakrotnym oraz do wysokości emerytury z przelicznikiem 1,8.

Na marginesie należy wskazać, że wnioskodawca wykonywał cały czas tą samą pracę, czyli był operatorem spycharki przy maszynach podstawowych, ale dopiero od zdobycia uprawnień w okresie września-października 1984 roku.

Wcześniej jednak od 1 kwietnia 1984 roku wnioskodawca był mechanikiem maszyn budowlanych na oddziale (...) i zarówno taka praca, jak i czynności wykonywane później nie wskazują na to, aby przy przeliczeniu emerytury górniczej wnioskodawcy można było zastosować przelicznik 1,8.

Z tych też względów uznać należy, że organ rentowy zasadnie zakwestionował wystawione wnioskodawcy przez pracodawcę świadectwo pracy górniczej oraz nie uwzględnił informacji zawartych w protokole Komisji Weryfikacyjnej.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴§ 1 k.p.c. orzekł, jak w wyroku.